

به نام خدا

نارضایتی جنسیتی (Gender dysphoria)

نارضایتی جنسیتی

رنج بی پایانِ بیگانگی با
خود...

مقدمه

- دیسفوریای جنسیتی در DSM- IV جزو "اختلالات جنسی و اختلالات هویت جنسی" قرار داشت. اما در DSM-5، یک طبقه بندی مجزا محسوب می شود.
 - دیسفوریا یک لغت یونانیست. دیس به معنای بد و فوریا به معنای حمل کردن می باشد .
- دیسفوریا یعنی حمل کردن رنج زیاد.

تعریف

دیسفوریای جنسیتی یعنی نارضایتی یا کشمکش با جنس بیولوژیک و جنسیتی که از بدو تولد به انسان می دهند، تاجاییکه فرد به مشکلات بالینی دچار شود.

وقتی آلت جنسی فرد با هویت جنسی وی هم خوانی ندارد، ممکن است نارضایتی جنسیتی ایجاد شود.

توجه :

- سکس یا جنس (Sex) با جنسیت (Gender) تفاوت دارد.
- وقتی بچه به دنیا می آید بلافاصله معلوم است که جنسش چیست ،پسر یا دختر .
- اما جنسیت او را جامعه و بعدها خود فرد به همراه جامعه تعریف می کند.

سبب شناسی

دلایلی که این عارضه نمی تواند یک اختلال روانی باشد و در DSM-5 به نارضایتی جنسیتی تغییر نام یافته است:

۱. عوامل بیولوژیک "تحقیقات پزشکی درباره ی ساختارهای مغزی این افراد نشان داده است که برخی از آنها در مغز خود ساختارهای فیزیکی شبیه به ساختارهای فیزیکی مغز افراد جنس مخالف دارند. (حتی قبل از هورمون درمانی).

۲. علل ژنتیک .

۳. قرار گرفتن جنین در معرض برخی هورمون ها (خصوصاً آندروژن)

۴. دلایل رفتار گرایی همچون شرطی سازی کلاسیک یا شکل دهی هم می تواند نقش داشته باشد.

سبب شناسی

□ برخی مردان مبتلا به نارضایتی جنسیتی اعلام کرده اند که در کودکی از پدران خود، دور مانده اند، و برخی زنان اعلام کرده اند که در کودکی از آنها سو استفاده جنسی شده است. اما این گونه تجربه های کودکی در همه ی افراد مبتلا، عمومیت ندارد.

سبب شناسی

□ عوامل بیولوژیک:

یکی از مطالعات نشان داده است که نارضایتی جنسیتی با اختلال در قسمت هایی از مغز که رفتار جنسی را کنترل می کند ارتباط دارد.

منطقه ی **BSTc** قسمتی از مغز است که در رفتار جنسی اهمیت دارد و اندازه ی آن در مردان ،بزرگتر از زنان است .اما کالبد شکافی مغز ۶مرد ،که درطول حیات خود ،برای زن شدن تحت عمل جراحی تغییر جنسیت قرار گرفته بودند ،نشان میدهد که این منطقه ی مغز در همه ی آنها اندازه ی زنانه داشته است.

□ امکان به ارث رسیدن نارضایتی جنسیتی ،خیلی زیاد است.

طبقه بندی نارضایتی جنسیتی در DSM-5

□ نارضایتی جنسیتی در کودکان

□ نارضایتی جنسیتی در نوجوانان و بزرگسالان

توجه

□ اکثر کودکانی که رفتارهای جنس مخالف را نشان می دهند، در بزرگسالی به نارضایتی جنسیتی، مبتلا نمی شوند، بنابراین در تفسیر این نوع رفتارهای کودکان، به صورت پیش در آمدِ نارضایتی جنسیتی، باید محتاط باشیم.

ویژگی های اصلی نارضایتی جنسیتی

- علاقه ی شدید و مستمر به همانند سازی با جنس مخالف (بدون آنکه دلیل آن بهره بردن از امتیازات اجتماعی و فرهنگی مختص آن جنس باشد).
- وجود شواهد آشکار از ناراحتی مستمر، به علت نقش جنسیتی کنونی و احساس اینکه نقش جنسیتی فعلی هیچ تناسبی با احساسات فعلی ندارد.
- به وجود آمدن احساس رنج یا نابسامانی شدید در عملکرد اجتماعی، شغلی یا سایر زمینه های عملکردی.

ویژگی های بالینی در کودکان

۱. ناهمخوانی شدید بین جنسیتی که فرد، تجربه یا ابراز می کند و جنسیتی که به او داده اند. ناهمخوانی حداقل ۶ ماه به طول انجامد و حداقل ۶ مورد از موارد زیر نشان دهنده ی آن هستند (یکی از این ۶ مورد باید معیار الف باشد)

الف) فرد به شدت دوست دارد از جنس مخالف باشد یا اصرار می ورزد که از جنسیت مخالف است .
ب) پسران به شدت ترجیح می دهند لباس های دخترانه بپوشند و یا اداهای زنانه در بیاورند. دختران به شدت ترجیح میدهند لباسهای مردانه بپوشند و در مقابل لباس هایی که مشخصا زنانه هستند به شدت مقابله می کنند.

ج) به هنگام بازی های خیالی یا با کودکان، ترجیح می دهند نقش افراد جنس مخالف را ایفا کنند.

د) کودک هم بازیهای جنس مخالف را به شدت ترجیح می دهد.

ه) به شدت اسباب بازی ها، فعالیت ها و بازی های مربوط به جنس مخالف را ترجیح می دهند.

و) کودک از آناتومی جنسی خود به شدت متنفر است .

و...

۲. این عارضه با رنج بالینی و شدید در عملکرد اجتماعی، شغلی، یا سایر زمینه های عملکردی یا افزایش زیاد خطر رنج، مثل دیسترس یا ناتوانی (معلولیت) همراه است .

توضیحات

▣ مشخصه های جنسی اولیه :عبارتند از اندام جنسی که برای تولید مثل، به آن ها نیاز مستقیم وجود دارد.

▣ مشخصه های جنسی ثانویه :خصوصیاتی هستند که ”دو جنس“ یک نوع جاندار (نرها و ماده ها)را از هم مشخص می کنند .مثلا یال شیر نر ،پرهای بلند طاووس نر ،شاخ های بز نر .

در انسان ها :سینه های رشد یافته در زنان ،ریش و سبیل در مردان .

ویژگی های بالینی در نوجوانان و بزرگسالان

۱. ناهمخوانی شدید بین جنسیتی که فرد آن را تجربه یا ابراز می کند و جنسیتی که به او داده اند این ناهمخوانی باید حداقل ۶ ماه طول کشیده باشد و ۲ مورد یا بیشتر از موارد زیر نشاندهنده آن باشند:
(الف) ناهمخوانی شدید بین تجربه ای که فرد از جنسیت خود دارد با جنسیتی که نشان می دهد و یا مشخصه های جنسی ثانویه (یا در نوجوانان کم سن تر، مشخصه های جنسی ثانویه ای که انتظار می رود فرد به زودی خواهد داشت).

(ب) تمایل شدید به خلاص شدن از مشخصه های جنسی اولیه و یا ثانویه زیرا با تجربه ای که فرد از جنسیت خود دارد یا جنسیتی که نشان می دهد ناهمخوانی شدیدی دارند .
(ج) تمایل شدید به داشتن مشخصه های جنسی اولیه و یا ثانویه ی جنس مخالف.
(د) اعتقاد راسخ به این موضوع که فرد احساسات و واکنش هایی دارد که متعلق به اعضای جنس مخالف است.

(ه) تمایل شدید به داشتن جنسیت دیگر
(و) تمایل شدید به اینکه دیگران با او به عنوان فردی با جنس دیگر رفتار کنند .
۲. این عارضه با رنج و عذاب بالینی شدید در عملکرد اجتماعی، شغلی و یا سایر زمینه های عملکردی دیگری با افزایش زیاد خطر رنج، مثل دیسترس یا ناتوانی (معلولیت) همراه است.

شیوع

- نرخ شیوع برای مردان از ۰.۰۰۵٪ تا ۰.۰۰۱۴٪ و برای زنان از ۰.۰۰۲٪ تا ۰.۰۰۳٪ است.
- این نرخ ها احتمالا بسیار کمتر از نرخ واقعی شیوع آنها هستند.
- نسبت جنسی پسر بچه ها به دختر بچه ها ۲ به ۱ تا ۴.۵ به ۱.
 - در نوجوانان یکسان.
 - نسبت مردان به زنان از ۱ به ۱ تا ۱.۶ به ۱ نوسان دارد.

اختلالات احتمالی همراه با نارضایتی جنسیتی

حدود ۷۰ درصد مبتلایان به نارضایتی جنسیتی ، یکی از اختلالات زیر را دارند:

- افسردگی
- اختلالات اضطرابی
- اختلال دو قطبی
- ADHD
- اختلالات طیف اوتیسم
- بی اشتهایی عصبی
- پراشتهایی عصبی
- اسکیزوفرنی
- نکته: بسیاری از کسانی که در کودکی مبتلا به دیسفوریای جنسیتی تشخیص داده میشوند در بزرگسالی به تمایلات همجنسگرایانه دچار میشوند (خصوصاً مردان)

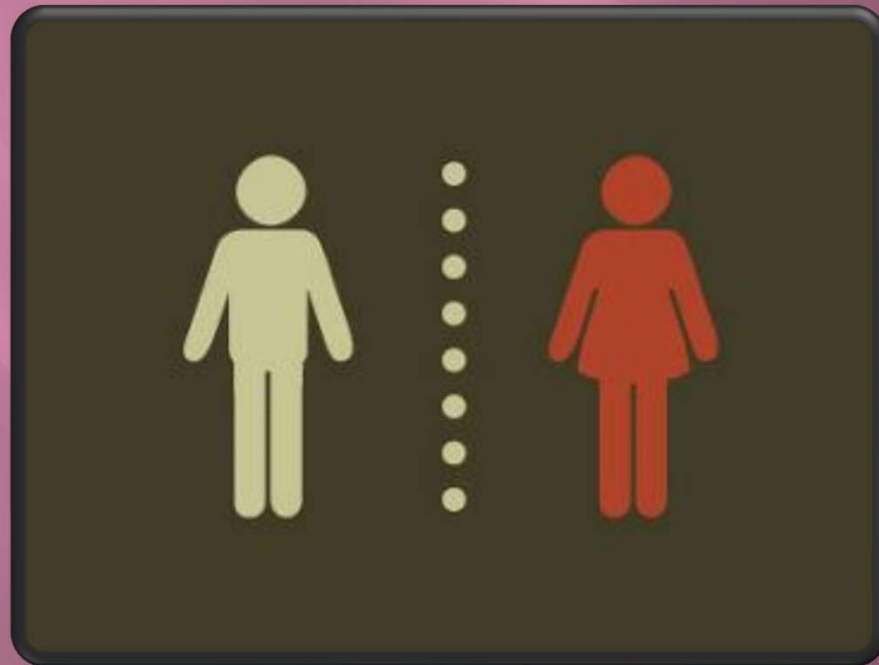
درمان

جراحی تغییر جنسیت

درمان های شناختی

جراحی تغییر جنسیت

- جراحی تغییر جنسیت یک فرآیند تقریباً برگشت ناپذیر است. این عمل در اندام فرد تغییرات بنیادین ایجاد می کند.
- تلاش است بنیادین، برای همخوان کردن اندام فیزیکی با هویت جنسی.

جراحی تغییر جنسیت

مراحل تدریجی جراحی :

(۱) حداقل سه ماه مشاوره ی روانی یا روان درمانی برای اطمینان کامل که درمانجو مراحل درمان را درک کرده و به آن رضایت کامل دارد.

(۲) تزریق هورمون برای آغاز تغییرات فیزیکی مثل کاهش موهای بدن و ایجاد سینه در مردان. رشد ریش و عضلات در زنان.

(۳) آزمون عملی که داوطلبان حداقل یک سال به صورت فردی از جنس مخالف زندگی کنند.

(۴) به شرط تکمیل موفقیت آمیز مراحل قبل، عمل جراحی صورت می گیرد.

Post-transition

پُست ترانزیشن، یعنی فرد به زندگی تمام وقت در جنسیت مطلوب خود گذر کرده است و تحت حداقل یک سری مراحل درمان پزشکی برای تغییر جنسیت قرار گرفته است یا در حال حاضر آن را می گذراند.

موضوعی که درمان هورمونی تغییر جنسیت یا جراحی تغییر جنسیت، به منظور اطمینان از دسترسی به جنسیت مطلوب نامیده می شود.

درمان های روانشناختی

- این روش عبارتست از: تلاش برای تغییر ذهنیت فرد نسبت به جنسیت خود تا با جنسیت بیولوژیک او همخوان شود. □
- انواع این درمان ها ی شناختی و رفتاری عبارتند از: تقویت رفتار عامل، شرطی سازی عامل مثل بیزاری درمانی. □
- توجه: درمان های روان شناختی برای تغییر باورها به ندرت استفاده می شوند. □

باتشکر از حوصله ی شما عزیزان

منبع

(۱) گنجی، مهدی. آسیب شناسی روانی بر اساس
DSM-5، نشر ساوالان، تهران، سال ۱۳۹۲.